

Memorieboek : Berne-Heeswijk. Verleden-Heden. Uitgeverij Luxmax, Utrecht, [1934], in-8°, 239 blz.

Tot toelichting en bekroning van de luisterrijke jubelfeesten van de abdij Berne te Heeswijk, in de eerste Augustusdagen van 1934, werd bij deze gelegenheid een *Memorieboek* uitgegeven, waarvan de omslag het wapen met wapenspreuk draagt van de abdij, met het opschrift, boven : *Berne-Heeswijk*, beneden : *Verleden-Heden*, en op den rug : *Berneboek*.

De inhoud van het boek beantwoordt voortreffelijk aan het opschrift : Berne wordt ons daar voorgesteld als een schitterende ster, opdoemend in een verre verleden, groeiend in machtigen bloei, tanend onder het geweld van twee eeuwen verdrukking eener katholieke bevolking, maar weer helder aan de blauwe lucht rijzend, fris-scher en machtiger dan ooit : een ster die thans heel een toekomst-belofte in zich draagt.

Dit wordt ten volle bewezen door de geschiedkundige studiën, welke dit *Memorieboek* behelst, en al vinden wij van de hand van den archivaris der abdij, Dr. Hugo Th. Heijman, slechts ééne studie, maar dan toch de belangrijkste, dan weten wij ook dat de keuze der te behandelen onderwerpen, en hun toewijzen aan speciale bevoegdheden, en dat heel de inspiratie, ordinatie, illustratie der verzameling van hem uitging.

Na het *Inleidend woord* door prelaat H. M. A. Stöcker, abt van Berne (blz. 5-8), krijgen wij, naar de geschiedkundige bronnen kritisch uitgewerkt, het verloop der *Acht Eeuwen* welke de abdij doormaakte (blz. 9-66). Dit uit te werken was voor Dr. Hugo Th. Heijman een zware praestatie, daar het hier te doen was om de niet gekende geschiedenis van Berne, in het land van Heusden, van Berne in ballingschap te 's Bosch en in de Zuid-Nederlanden, van Berne te Heeswijk uit te diepen tot eene synthese. Dit gaf ons dan ook een heerlijk gecondenseerd overzicht van het acht-eeuwig bestaan, eerst : *Van de stichting tot de verwoesting*, verder : *Van de vlucht uit Berne tot het naasten der goederen*, verder nog : *Het voortbestaan van Berne zonder abdij-leven*, en eindelijk : *Het abdij-leven te Heeswijk hersteld*.

Het verdere gedeelte van het *Memorieboek* geeft het beeld van de immermeer ontwikkelende bedrijvigheid welke uitging van het herrezen Berne, en waarin op de eerste plaats *West de Pere* komt. Dr. G. Rybrook, O. Praem., thans pastoor te Green Bay, schildert ons (blz. 67-83) de bedrijvigheid der kloosterlingen van Berne

in de Vereenigde-Staten, waar zij zich vestigden in Wisconsin, wel-dra hun St. Norbert's college stichtten, missiën ondernamen in het gebied der Roodhuiden, zich beijverden in parochiën en missies, en in 1925 hun West de Pere tot een zelfstaande abdij verheven zagen.

In Beieren (Duitschland) werd in 1922 de oude Norbertijner *abdij van Windberg* door Berne opgekocht en bevolkt. Het verloop van deze gebeurtenis beschrijft ons Dr. M. O. Van der Hagen, O. Praem. (blz. 75-83) die aldaar de herstichting leidde en heden de kleine gemeente bestuurt als prior.

C. V. Van Liempd, O. Praem., handelt (blz. 85-94) over *Het wisselend ledental der abdij*, met cijfers en graphieken ingekleed.

Over de beteekenis van *De abdij van Berne in het bisdom 's-Hertogenbosch*, vooral voor wat aangaat de parochiale zorg, schreef Zeer Eerw. Heer Ferd. Franssen, deken van Veghel (blz. 86-112).

Naar aanleiding van het zeer ondernemend optreden van *Berne in Britisch-Indië*, krijgen wij desaangaande (blz. 113-125) eene heerlijke toelichting door Drs. A. C. Cornelissen, O. Praem., den zaakvoerder der Missie.

J. B. Werneri, O. Praem., levert eene interessante bijdrage over *Het Werk der H. Mis van Eerherstel* dat in de abdij Berne een werkzaam middenpunt vindt (blz. 126-133).

Naast de abdij bloeit de kloosterschool. Een oud leerling, die aldaar zijn wetenschappelijke opvoeding genoot P. W. A. Bloem, O. E. S. A., spreekt in zijn *Ons Heeswijksch Gymnasium* over de vele herinneringen die hem aan Berne verbinden (blz. 132-140).

De Kunst in Berne (blz. 141-167) is het opschrift van een bijdrage van Pater B. H. Molkenboer, O. P., die aldaar niet enkel handelt over enkele kunstrelukwiën, welke de stormen der tijden ten spijt in Berne een heerlijk erfdeel der vaderen vertegenwoordigen, maar ook over den kunstgeest welke te Berne uiting vindt, o.m. in den betreurden Knaapen en zijn Calderon-vertolkingen.

In : *De Liturgische muziek in de abdij van Berne* door Agnes-Maria Luns krijgen wij een beeld der beteekenis van de liturgie voor het Norbertijner kloosterleven (blz. 168-174).

En als het dan gaat om geschiedkundige bijdragen, begroeten wij graag de verhandeling van Prof. Dr. J. De Jong, uit het seminarie « Rijsenburg » te Driebergen, die handelt over *De abdij van Berne en de beoefening der geschiedenis*, vooral wijzend op het werk van W. P. Hoevenaars, G. van den Elsen en H. Heijman (blz. 175-180).

Als een zeer gewichtige uitstraling van de abdij krijgen wij in *Berne en het Katholiek-sociaal leven* van Dr. L. G. Kortenhorst van Den Haag het tafereel van vooral de werkzaamheden van G. Vanden Elsen (blz. 181-188), aan denwelke (blz. 189-199) J. C. Van Beek een ontroerde hulde brengt.

Eindelijk geeft (blz. 200-214) J. Van der Velden, O. Praem., enkele beschouwingen over : *De bouwkundige ontwikkeling van de abdij*, waarin het verloop wordt geschetst van de uitgroeiing der huidige abdijgebouwen te Heeswijk.

Als bijkomend hoofdstuk (blz. 215-223) krijgen wij een verhandeling over : *Het kasteel van Heeswijk*, door Vincent Cleerdin.

De slot-bijdrage : *Heeswijk, lustwarande in het hart van Brabant* is een literarische bijdragen van den zoo gunstig gekenden literateur Antoon Coolen (223-231).

Een heerlijke illustratie begeleidt deze keurige verzameling van studies, zoodat het « Berneboek » genoeg baart voor ook als voor geest !

Tongerloo.

A. ERENS.

Ad viros religiosos. Quatorze sermons d'Adam Scot. Texte établi, avec introduction et notes par le R. Père François Petit, de l'ordre de Prémontré. Tongerloo, Librairie Saint Norbert, 1934, gr. in-8°, 253 p., 50 fr.

Il est un fait que notre époque de matérialisme et de soucis économiques cherche un dérivatif pour l'esprit dans les sciences spéculatives et que l'âme se retrempe avec délices dans l'étude des mouvements intellectuels anciens. Jamais peut-être, comme à l'heure actuelle, l'étude de la spiritualité des siècles passés n'a été poussée aussi loin et n'a produit autant d'ouvrages.

Dans ce même esprit, nous sommes heureux de saluer ici l'étude du P. François Petit, de l'abbaye de Mondaye, qui lui a valu sa promotion au doctorat en théologie à la Faculté catholique de Paris.

Ses recherches lui firent mettre la main sur des manuscrits d'Adam Scot, et une étude comparée lui apprit que plusieurs sermons de cet auteur, d'une grande profondeur et d'une beauté exquise, restaient ensevelis sous le linceul paléographique des pages manuscrites. Il en réunit quatorze, qui forment une belle unité. Il nous les présente sous une forme critique et précédés d'une magnifique préface, qui à elle seule mériterait déjà toute notre attention.